

vých dodavatelů. V té době ještě neexistovaly jakékoliv technicky podložené kalkulace ceny jaderné energie a propočet československé strany, který hledal vztah mezi cenou energie atomového jádra a cenou energie získané z uhlí (30 000 až 75 000 Kčs za 1 kg U_3O_8 ve staré měně) neměl reálné opodstatnění. Nepodložené zprávy uváděly, že Američané platí 300 USD za 1 kg uranu z Belgického Konga. Dnes dostupné podklady ukazují, že Spojené státy v té době platily za uran do 35 USD za 1 kg, velká množství však nakoupili za 2-5 USD za 1 kg. Sovětská strana to věděla, ale nechtěla Československo odradit od rychlého rozvoje odvětví. Protože ani Dohoda nebyla smlouvou o cenách a platbách, neboť tuto otázku přenesla na čs.-sovětskou komisi, jejíž úkoly striktně vymezila, začaly tahanice okolo náhrady za vyvezenou rudu. V konečném důsledku Dohoda umožňovala odběrateli co nejvýhodnější cenová ujednání, zejména proto, že v té době v Československu neměl nikdo reálnou představu o hodnotě uranových rud. Do roku 1949 platila sovětská strana kdy chtěla a jak chtěla a n. p. Jáchymovské doly pracoval na úvěr, přičemž Sovětský svaz se zavazoval platit za uran celkové vlastní náklady a 18% ziskovou přírážku. Pak se zisk rychle snižoval na 15 % a 10 %. Od roku 1952 se navíc ze zisku vylučovaly náklady na bytovou výstavbu, občanskou vybavenost, závodní stravování a další nevýrobní náklady.

Požadavek československé strany komise, aby 10 % produkce uranu bylo ponecháno v ČSR, byl odkázán na souhlas sovětské vlády, která ho neudělila. Podle znění Dohody mohlo totiž Československo použít uran jen pro své hospodářské a vědecké účely. Vzhledem k narůstající těžbě by šlo o „velké množství“, které podle Sovětů „sotva může Československo potřebovat“. To naprosto přesvědčivě dokazuje, že sovětská strana měla obsah i výklad Dohody důkladně promyšlený a byla připravena ji důsledně využívat ve svůj prospěch.

Ze všech vyjádření Sovětů vyplývala naléhavá potřeba uranu. V roce 1945 bylo především organizováno předání a odvoz veškerého dostupného a skladovaného materiálu, který obsahoval uran. Pokyny k předání schvaloval ministerský předseda Fierlinger a technickou stránku předávání organizaci Torgpredstvo SSSR zabezpečovali pracovníci ministerstva průmyslu a zahraničního obchodu. Tak bylo 14. října naloženo a odvezeno 37 012 kg uranových barev ze skladiště příbramské huti. Materiál obsahoval od 15 až do 58,4 % U_3O_8 . Ve dnech 29.-30. října byly převzaty železné i dřevěné sudy a také bedny, které obsahovaly 58% uranový koncentrát v množství 9 725 kg. Kromě toho začala i těžba a odvoz rudy z jáchymovských odvalů. Celkem bylo vyvezeno do Sovětského svazu 30 838 kg uranu ve formě rudy, koncentrátu a barev. Z těžby v jáchymovských dolech za rok 1945 to bylo jen 919 kg uranu v rudě.

šachta Svornost (před válkou) – nejznámější jáchymovský důl

Krátce po skončení druhé světové války byly tři důlní závody (Werner, Svornost a Štola saských šlechticů) jáchymovského revíru jedinými na území budoucího sovětského bloku,

které mohly ihned začít s dobýváním a produkcí uranových rud. (Na připomínku komuny z „Velké francouzské revoluce“ v r. 1792, kdy byla po svržení krále Ludvíka XVI. vyhlášena Robespierem tzv. Francouzská republika, byly doly přejmenovány na Rovnost, Svornost a Bratrství.) Přestože se sověti o jáchymovský uran zajímali již od r. 1942, tak k ocenění objemu zásob uranových rud v jáchymovském revíru přistupovali v roce 1945 spíše rezervovaně. *„Protože je uran surovinou důležitou pro výrobu atomové pumpy a tedy dnes nejdůležitější strategickou surovinou, tak i skromné naleziště uprostřed Evropy je důležité a úkolem je, aby zásoby uranové rudy byly co nejrychleji zpracovány.“* Odhadovali, že v Jáchymově je celkem asi 1 000 tun uranových rud, kdežto v Kongu asi 2 700 t a v Kanadě asi 6 až 7 tisíc tun.